

Vi antage nemlig, at et passende Antal Middelfjordbrug her i Landet, hvorved vi forstaa de egentlige Bøndergaard, i en kraftig og oplyst Samsundsklasses Cie og passende fordelt i de forskjellige Egne, saaledes at hverken den store Grundbesiddelse og heller ikke en for vidt dreven Udstyknings bliver overveiende, vil bidrage til at give vort Land Stykke saavel indadtil som udadtil. Men skal der være Sandhed i al den Tale om Usikkerheden af at bevare Landets Middelfjordbrug, saa er det ikke tilstrækkeligt, at man søger at værne om dem paa Godserne alene, hvor Eierne i et ringe Omfang have gjort Brug af deres Omdelingsret — hvilket fremgaar af statistiske Oplysninger, som ere givne her i Salen fra et æret Medlem (Gstrup), og som netop vise, at Middelfjordbrug saavel i Henseende til Antal som til Størrelse ere bevarede i høiere Grad paa Fæstegodserne end paa Selvetergodset — men man maa efter vor Mening tillige sørge for, at der ogsaa sættes en Grænse for Udstykningsen af Selveiendom. Man kan nu som bekendt blot mod at betale Gebyret faae Bevilling til at udstykke ned indtil 1 Eder Hartkorn, altsaa til den samme Grænse, som hidtil har været gjældende for Omdelingen paa Godserne, medens efter Forordningen af 3die December 1819 det lovbefalede Minimum er omtrent 4 Eder Hartkorn, altsaa det samme som der efter Regjeringens Forslag for Fremtiden ogsaa skulde være Grænsen for Omdelingen paa Godserne. Vi skjønte ikke rettere, end at Lovforslaget i denne Henseende trænger til et Supplement, til en Udvidelse, saaledes at der samtidig med den Indskrænkning, der sker i Godseierens Omdelingsret, skee en Indskrænkning i Retten til Udstykningsen paa Selveiendom, og derpaa gaa de tre første Paragrafer i vort Endringsforslag ud. Disse ville, hvis de vedtages, medføre en Forandring i Lovens Titel, saaledes at denne kommer til at hedde: Lov, indeholdende nogle Bestemmelser over Raadigheden over „Bønderjord“, i Stedet for som efter Regjeringens Forslag „Fæstebøndergods“. Vi tro i Henseende til disse Paragrafer eller i det Mindste i den Grundtante, der gaar igjennem dem, at være i Overensstemmelse ikke blot med Udvalgets ærede Blevtal, —

hvad der jo fremgaar af Betænkningen, — men ogsaa med den høitærede Indenrigsminister, at domme efter, hvad der passerede ved Sagens 1ste Behandling, og vi tro tillige ved disse vore Forslag at komme en almindelig Interesse imøde og at betage Loven det døds Præg, den nu har ligeoverfor Godseierne, af at være en Dødslov, særlig møntet paa at fortrædige dem i deres Besiddelse.

Seg skal nu i korte Træk nærmere gjøre Rede for Paragraferne i vort Endringsforslag og derefter oppebte, hvorvidt Diskussionen skulde give mig Anledning til at komme nærmere ind paa at forsvare Forslaget. Vor Hovedopgave med Affattelsen af vort Forslag har været den, ikke at gjøre nogen principiel Forandring i Udstykningsloven af 3die Decbr. 1819, som vi paa en ganske enkelt Undtagelse nær, der kun berører et rent underordnet Punkt, lade henstaa ganske uforandret. Vi ville kun indskrænke de Bevillinger, som efter Administrationens Forgodtbesindende gennem Praxis ere blevne indførte i mod Lovens Regel, saaledes at der for Fremtiden, efter vort Forslags § 3, kun skal kunne finde en Hovedundtagelse Sted for Reglen i Forordningen af 3die Decbr. 1819. Dernæst have vi ogsaa troet, at det kunde være ønskeligt at faae mere ensartede Regler fra Omdelingen paa Godserne og Udstykningsen paa Selveiendom; vi have nemlig ikke kunnet anse det for ønskeligt at have en Stump Landholovgivning for Omdeling paa Fæstegods, forskjellig fra Lovgivningens almindelige Regler om et saa nær beslegtet Forhold som Udstykningsen paa Selveiendom, der bærer hen mod det samme Formaal. Da vi nu imidlertid maa holde for, at det ikke gaar an rent at undvære Undtagelser fra den almindelige Udstykningsregel paa Selveiendom, saa er det, at vi have foreslaaet Bestemmelsen i § 3, der gaar ud paa, at der kan ske Undtagelse ved Bevilling, naar det ved en Landvæsenkommissionens Eksempel godtgjøres, at Hovedparcellen udgjør et selvstændigt Jordbrug, tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring. Men vi maa da ogsaa holde for, at en lignende Rettighed bør tilstaaes for Godseierens Vedkommende, saa at der ogsaa der kan ske en Undtagelse fra den almindelige Hoved-